

Geachte Collega,

De metaalsector beweegt in een wereld die voortdurend verandert. Besparingsmaatregelen, nieuwe regelgeving en internationale spanningen zorgen voor onzekerheden. Toch zien we ook iets anders: de opmerkelijke veerkracht van onze Vlaamse metaalbedrijven. In tijden van druk blijven zij investeren, innoveren en samenwerken. En dat is niet vanzelfsprekend - het is een kracht waarop we mogen bouwen.

De recente evoluties in internationale handel, zoals de verhoogde importtarieven van de Verenigde Staten, vragen aanpassingen. Ook de volatiliteit in grondstof- en energieprijzen blijft een uitdaging. Maar net in deze dynamiek tonen onze ondernemingen dat ze vooruit willen: ze herzien strategieën, zoeken oplossingen en grijpen kansen waar mogelijk.

VLAMEF staat in dit alles aan uw zijde. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet, brengen helderheid waar nodig en verdedigen de belangen van de sector bij overheden en partners. U kunt bij ons terecht voor informatie, begeleiding en overleg. Niet alleen in moeilijke momenten, maar ook wanneer u stappen vooruit wil zetten.

In deze editie van Metaalcontact vindt u een brede waaier aan thema's die u kunnen ondersteunen - van nieuwe technologieën tot sociaal beleid en duurzaam ondernemen. Want ook in onzekere tijden zijn er kansen. Samen maken we werk van een sterke, toekomstgerichte sector.

We blijven er zijn voor u.

Met collegiale groet,

Johan Van Bosch
Algemeen Secretaris
E-mail: johan@vlamef.be

Billal Khorrich
Verenigingsadviseur
E-mail: billal@sectors.be

VLAMEF PARTNERS

		
		

IN DIT NUMMER

ALGEMEEN NIEUWS

• EFACTURATIE	2
• ENERGIEVERPLICHTING	3

SOCIAAL NIEUWS

• PERSONEELSGBREK	5
• DUAAL LEREN	6
• SOCIALE MAATREGELEN	7

SECTORNIEUWS

• EN 1090	8
• MACHINERICHTLIJN	9
• AI	11
• EUROSILLS	12
• METAALSCHROOT	14
• VS IMPORTTARIEVEN	16
• MANUEEL LASSEN	17

DUURZAAMHEID

• DE SUSTATOOL	18
• DUURZAAMHEIDSRAPPORTAGE	19

VANAF 2026 VERPLICHT E-FACTURATIE

BENT U ER AL KLAAR VOOR?

Vanaf 1 januari 2026 moeten alle Belgische btw-plichtige ondernemingen verplicht overstappen op e-facturatie voor B2B-transacties. Dat betekent concreet: papieren en PDF-facturen zijn dan niet langer rechtsgeldig wanneer ze worden uitgewisseld tussen Belgische bedrijven.

Voor Vlaamse KMO's in de metaal-sector is dit een belangrijke wijziging. Veel bedrijven gebruiken vandaag nog traditionele facturatie, maar zullen dus vóór eind 2025 moeten overschakelen naar een systeem dat e-facturen verzendt én ontvangt via het officiële Peppol-netwerk.

Wat is e-facturatie precies?

E-facturatie betekent dat je facturen elektronisch en automatisch uitwisselt in een gestandaardiseerd formaat, via een beveiligd kanaal (Peppol). Een PDF per mail volstaat dus niet. De e-factuur komt rechtstreeks terecht in de boekhouding van je klant of accountant — zonder manuele tussenkomst.

Wie moet dit doen?

De verplichting geldt voor elke B2B-transactie waarbij:

- Jouw onderneming gevestigd is in België én btw-plichtig is, én
- De klant ook in België gevestigd en btw-plichtig is.

Facturen naar particulieren (B2C) of buitenlandse klanten vallen voorlopig niet onder deze verplichting.

Wat moet je als KMO ondernemen?

1. Controleer of je facturatie- of boekhoudsoftware e-facturatie via Peppol ondersteunt.

2. Vraag een Peppol-ID aan, indien je dat nog niet hebt.
3. Koppel je facturatie aan je boekhouding of aan je accountant, zodat inkomende en uitgaande facturen automatisch verwerkt kunnen worden.
4. Test het op tijd, zodat alles goed functioneert vóór de deadline.

Wat als je dit niet doet?

Wie in 2026 nog facturen verstuurt buiten het Peppol-netwerk (bijvoorbeeld via PDF of papier), riskeert:

- Dat de facturen juridisch ongeldig zijn;
- Dat klanten ze weigeren of niet kunnen verwerken;
- Vertraging in betalingen en mogelijke sancties of boetes.

Nog tijd? Ja. Maar wacht niet te lang.

Hoewel 2026 nog veraf lijkt, vraagt de omschakeling voorbereiding. Veel KMO's werken met oudere systemen of boekhouders die de overstap nog moeten maken. Zeker voor kleine metaalbedrijven is het belangrijk om nu al stappen te zetten — zo vermijd je stress of vertraging in je administratie.

Meer weten?

- Overzicht en infosessies: www.unizo.be/e-facturatie
- Info over Peppol-netwerk: www.peppol.eu

ENERGIEVERPLICHTINGEN & DUURZAAMHEIDSRAPPORTERING

De wetgeving rond energieverbruik en duurzaamheidsrapportering wordt steeds strenger. Zowel Vlaanderen als Europa stellen duidelijke eisen aan bedrijven die veel energie verbruiken of een significante milieu-impact hebben. Maar wat betekent dat concreet voor metaal-KMO's? In dit artikel zetten we de huidige verplichtingen en geplande wetswijzigingen op een rij, zodat u weet waar u staat – en wat er mogelijk op u afkomt.

Energieverplichtingen voor ondernemingen in Vlaanderen

De Vlaamse overheid legt via het VEKA (Vlaams Energie- en Klimaatagentschap) verschillende energieverplichtingen op aan ondernemingen, afhankelijk van hun energieverbruik en vergunningstype.

Huidige regels:

- Kleine verbruikers (<0,02 PJ/jaar): Geen verplichte maatregelen.
- Middelgrote verbruikers (0,02 – 0,05 PJ/jaar): Opmaken van een energiebalans en uitvoering van 'no regret'-maatregelen.
- Grotere verbruikers (0,05 – 0,1 PJ/jaar): Energieaudit opstellen en uitvoeren van rendabele maatregelen.
- Zeer energie-intensieve ondernemingen ($\geq 0,1$ PJ/jaar): Energieplan opstellen én ondertekening van een Energiebeleidsovereenkomst (EBO) is verplicht.

Eén petajoule (PJ) komt ongeveer overeen met 278 GWh. Bedrijven met elektrische ovens, lasrobots, koelinstallaties of zware verspaningslijnen kunnen sneller dan verwacht aan deze drempels zitten.

Bron: Vlaanderen.be – Energiebeleid voor ondernemingen
<https://www.vlaanderen.be/veka/energie-en-klimaatbeleid/energie-en-klimaatbeleid-voor-ondernemingen>

Europese regelgeving: de EED en energieaudits

De Europese Energy Efficiency Directive (EED) legt energie-auditverplichtingen op aan ondernemingen die niet als KMO worden beschouwd volgens de Europese definitie:

- Meer dan 250 VTE,
- Of meer dan €50 miljoen jaaromzet én meer dan €43 miljoen balanstotaal.

Deze ondernemingen zijn verplicht om vierjaarlijks een energieaudit te laten uitvoeren die voldoet aan strikte voorwaarden.

Voor KMO's geldt deze verplichting niet, tenzij een lidstaat zelf strengere regels oplegt – zoals Vlaanderen dat doet voor energieverbruikers vanaf 0,05 PJ.

Bron: Exergie.be – EED-audit
<https://www.exergie.be/nl/nieuws/eed-audit-energieaudit-voor-grote-ondernemingen>

Duurzaamheidsrapportering (CSRD): voor wie, wanneer?

De Europese Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), die op 28 november 2024 in Belgisch recht werd omgezet, bepaalt dat grote ondernemingen verplicht worden om uitgebreid te rapporteren over duurzaamheid, waaronder milieueffecten en energieverbruik.

Wie valt onder CSRD?

Jaarverslagjaar	Bedrijvenscategorie	Inwerkingtreding
2024	Grote beursgenoteerde ondernemingen	Rapport in 2025
2025	Andere grote ondernemingen (niet-beurs)	Rapport in 2026
2026	Beursgenoteerde KMO's	Rapport in 2027
?	Andere KMO's (niet genoteerd)	Niet verplicht

Let op: **niet-beursgenoteerde KMO's vallen voorlopig niet onder CSRD**, tenzij zij vrijwillig willen rapporteren of hiertoe aangezet worden door hun klanten of ketenpartners.

Bron: VLAIO – Duurzaamheidsverslag en CSRD
<https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/duurzaam-ondernemen/duurzaamheidsverslag/corporate-sustainability-reporting-directive-csrd>

Belangrijk voor metaal-KMO's

Hoewel de wetgeving vandaag niet op alle KMO's van toepassing is, is het waarschijnlijk dat u indirect geconfronteerd wordt met deze regels, bijvoorbeeld omdat:

- Grote klanten u vragen naar energieverbruik of CO₂-uitstoot;
- Overheidsopdrachten steeds vaker duurzaamheidseisen bevatten;
- Subsidie- of financieringsaanvragen om milieugegevens vragen.

Daarom loont het de moeite om vandaag al te starten met:

- Het registreren van energieverbruik (elektriciteit, gas, brandstoffen);
- Het opstellen van een eenvoudige CO₂-baseline;
- Het bekijken van mogelijke energiebesparingsmaatregelen;
- Het inschatten of u onder de Vlaamse energieverbruiks-drempels valt.

Conclusie: geen paniek, wel vooruitkijken

Voor de meeste metaal-KMO's gelden vandaag geen bindende Europese rapporteringsverplichtingen. Toch kunnen Vlaamse regels inzake energieverbruik of specifieke klantvereisten ervoor zorgen dat u actie moet ondernemen. De boodschap is: **ken uw verbruik, weet waar u staat, en bereid u voor op vragen van klanten, financiers of overheden.**

PERSONEELSGEBREK IN DE METAALSECTOR

Het tekort aan technisch geschoold personeel is geen nieuw probleem, maar de situatie blijft ook in 2025 bijzonder nijpend voor de metaalsector. Vlaamse metaalbedrijven kampen met openstaande vacatures die maandenlang niet ingevuld raken. Lasoperatoren, verspaners, monteurs en programmeurs van CNC-machines zijn steeds moeilijker te vinden. In dit artikel analyseren we de cijfers en reiken we concrete strategieën aan waarmee KMO's het verschil kunnen maken.

De cijfers: nog steeds grote tekorten in 2025

Volgens cijfers van Agoria Vlaanderen (maart 2025) stonden er begin dit jaar meer dan 4.200 openstaande vacatures in de Vlaamse maakindustrie, waarvan bijna de helft in metaalverwerking en machinebouw.

Ook VDAB rapporteert een structurele krapte in technische beroepen:

Beroep	Gemiddelde invultermijn	Aantal openstaande vacatures
Lasser / lasoperator	104 dagen	1.150
CNC-operator / programmeur	92 dagen	950
Onderhoudstechniker	117 dagen	1.050
Monteur / plaatbewerker	89 dagen	700

Bron: VDAB dashboard arbeidsmarkt (juni 2025)

De dubbele vergrijzing speelt ook een rol: veel ervaren technici gaan binnen 5 jaar met pensioen, terwijl de instroom van jongeren onvoldoende is. Bovendien zien scholen de inschrijvingen in technische richtingen stagneren of dalen.

Waarom is het zo moeilijk?

Verschuivende structurele oorzaken verklaren het aanhoudende personeelstekort:

- **Negatief imago van technische beroepen** bij jongeren en ouders;
- **Concurrentie met grote bedrijven** die hogere lonen of bonussen bieden;
- **Weinig opleidingsaanbod op maat** van nieuwe technologieën (industrie 4.0, robotica);
- **Tijdrovend inwerken** van onervaren kandidaten.

Voor KMO's is het vaak niet haalbaar om hoge instaplonen of lange interne opleidingen aan te bieden. Toch zijn er manieren om met beperkte middelen een sterk HR-beleid uit te bouwen.

Wat kunnen KMO's doen?

1. Werk aan het werkgeversimago

- Zet in op zichtbaarheid via sociale media, opendeurdagen, scholenbezoeken of deelname aan 'Techniekpromotie'-acties.
- Gebruik duidelijke taal en beeldmateriaal om te tonen wat een job in jullie bedrijf écht inhoudt.

2. Investeer in interne opleiding

- Werk met een **buddy-systeem** voor nieuwe medewerkers.
- Maak gebruik van **Vlaamse opleidingspremies**, zoals:
 - KMO-portefeuille
 - Opleidingscheques voor werknemers
 - Opleidingsincentives via VDAB of sectorfondsen

3. Geef kansen aan atypische profielen

- Denk aan **zij-instromers** uit andere sectoren, herintreders of mensen met een migratieachtergrond.
- Werk samen met lokale werkplekken of maatwerkbedrijven voor ondersteunende taken.

4. Bouw een traject met leerwerkplekken

- Vorm jongeren op via **duaal leren** (technische scholen en Syntra).
- Of verbind je met een lokale **hogeschool of technologisch centrum** (bv. T2 Campus, TechniCampus, Howest Industrial Design Center).

Praktijkvoorbeeld:

Lasserij Vermeiren pakt het anders aan

Het bedrijf Vermeiren Metaalconstructies uit Dendermonde startte in 2024 met een intern leertraject voor jongeren zonder ervaring. Ze werkten samen met VDAB en een externe lascoach om de basics aan te leren in 4 weken tijd. Het resultaat?

- 5 jongeren aangeworven
- 4 ervan nog steeds in dienst na 9 maanden
- 2 doorgeschoold naar TIG-lasser

"In plaats van te blijven zoeken naar de witte raaf, maken we er zelf een."

Els Vermeiren, zaakvoerder

Een structureel probleem vraagt een creatief antwoord

Het personeelstekort in de metaalsector zal niet vanzelf verdwijnen. Maar KMO's hoeven zich niet neer te leggen bij lege werkbanken. Wie inzet op opleiden, binden, verbreden en samenwerken, kan vandaag al het verschil maken. En dat is niet alleen goed voor het bedrijf – maar ook voor de aantrekkingskracht van de hele sector.

Meer info en tools:

- VDAB – Knelpuntberoepenlijst
<https://www.vdab.be/trends-en-cijfers/knelpuntberoepenlijst>
- VLAIO – KMO-portefeuille
<https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille>

DUAAL LEREN

EEN KANS VOOR DE VLAAMSE METAALSECTOR

In februari 2026 vindt opnieuw de Week van Duaal Leren plaats – van 9 tot en met 13 februari staat heel Vlaanderen in het teken van deze krachtige leervorm waarbij jongeren niet enkel op de schoolbanken leren, maar ook op de werkvloer. Voor KMO's in de metaalsector is dit hét moment om stil te staan bij de meerwaarde van duaal leren, en mogelijk ook om er zelf mee aan de slag te gaan.

Wat is duaal leren?

Duaal leren combineert theoretisch onderwijs op school met een praktijkopleiding in een bedrijf. Leerlingen brengen dus een aanzienlijk deel van hun opleiding door op de werkvloer, onder begeleiding van een mentor. Die combinatie zorgt ervoor dat jongeren

niet alleen leren hoe het er echt aan toe gaat in een onderneming, maar ook meteen waardevolle werkervaring opdoen.

In Vlaanderen neemt de populariteit van deze opleidingsvorm toe. Op 1 februari 2025 volgden ongeveer 5.600 leerlingen een duale opleiding in het gewoon secundair onderwijs, voornamelijk in arbeidsmarktgerichte opleidingen (BSO). En dat is goed nieuws: leerlingen uit duaal leren stromen vlotter door naar werk. Slechts 5,8% van de schoolverlaters uit een duale opleiding is één jaar later nog werkzoekend (t.o.v. 6,3% gemiddeld).

Waarom is dit interessant voor metaalbedrijven?

Voor KMO's in de metaalsector

- waar technische profielen vaak moeilijk te vinden zijn - is duaal leren een kans om jong talent aan te trekken, op te leiden én te binden. Ondernemingen die vandaag al inzetten op duaal leren, merken dat jongeren via deze weg beter voorbereid zijn op de realiteit van de job. Ze verwerven technische vaardigheden, maar leren ook omgaan met collega's, afspraken nakomen en initiatief nemen — vaardigheden die je niet altijd uit een handboek leert. Bovendien kan duaal leren een antwoord bieden op de structurele personeelstekorten in technische beroepen. Door zelf op te leiden in samenwerking met scholen, investeren bedrijven in een duurzame instroom van nieuwe medewerkers.

VANAF 2026

SOCIALE MAATREGELEN

Nieuwe ziektebijdrage: wat betekent dit voor metaal-KMO's?

Vanaf 1 januari 2026 voert de federale regering belangrijke veranderingen door in het ziektebeleid van werknemers. Ook Vlaamse metaalbedrijven, met of zonder uitgebreide HR-dienst, krijgen hiermee te maken.

Deze hervorming is bedoeld om langdurige afwezigheden terug te dringen, maar brengt voor werkgevers vooral extra kosten en verplichtingen met zich mee.

Verplichte ziektebijdrage: 30% vanaf tweede maand afwezigheid

Werkgevers zullen vanaf 2026 verplicht een solidariteitsbijdrage van 30% betalen op de ziekte-uitkering van werknemers die langer dan één maand afwezig zijn. Deze maatregel geldt in eerste instantie voor bedrijven met meer dan 50 werknemers, maar ook kleinere ondernemingen moeten alert blijven. Er wordt gewerkt aan een systeem waarbij het ziekteverzuim binnen de sector mee bepaalt hoeveel een werkgever moet bijdragen.

Het doel is duidelijk: bedrijven moeten sneller werk maken van re-integratie. Maar volgens verschillende werkgeversorganisaties dreigt dit vooral neer te komen op een verhoogde administratieve en financiële druk, zeker voor kmo's.

Extra administratie en opvolging

Naast de financiële bijdrage komt er ook een uitbreiding van de administratieve verplichtingen. Zo zal van bedrijven verwacht worden dat ze sneller re-integratietrajecten opstarten en actief ziekteverzuim opvolgen. Tegelijk voert de overheid ook andere hervormingen door, zoals de digitalisering van ziekteattesten en striktere opvolging van langdurige zieken.

Voor veel bedrijven betekent dit een verhoogde afhankelijkheid van externe HR-partners of het sociaal secretariaat. Voorbereiding is dus cruciaal.

Jobbonus: bijkomende maatregel met impact op loonbeleid

Tegelijk met de hervormingen in het ziektebeleid, loopt ook de jobbonusregeling verder door. Deze Vlaamse maatregel is bedoeld om werken financieel aantrekkelijk te houden, vooral voor werknemers met lagere lonen.

Vanaf 3 november 2025 worden de eerste brieven verstuurd voor de jobbonus van refertejaar 2024. De verzending gebeurt gespreid tussen november 2025 en eind februari 2026. Werkgevers kunnen dus vragen verwachten van hun medewerkers.

Wat moet u weten als KMO?

- De loongrens ligt dit jaar op 3.100 euro bruto/maand (voltijds).
- Iedereen die recht heeft op een jobbonus ontvangt minstens 100 euro, met een maximum van 700 euro.

- Er komt 50 euro bovenop het standaardbedrag.
- De jobbonusPLUS blijft bestaan met twee schijven van elk 650 euro.
- Grensarbeiders kunnen vanaf 1 december 2025 hun aanvraag indienen voor 2024 via het WSE-loket.

Werkgevers worden gevraagd om de jobbonus actief mee bekend te maken. Er is communicatiemateriaal beschikbaar via het digitaal platform van de Vlaamse overheid, bruikbaar op schermen, sociale media of intranet.

Daarnaast kunnen bedrijven met vragen of problemen terecht bij:

- www.vlaanderen.be/jobbonus
- Gratis infonummer 0800-61106
- Een lokale digibank: <https://digibanken.vlaanderen.be/#map>

Het opvolgen van de jobbonus in je onderneming gebeurt idealiter via een vast aanspreekpunt. Verandert iemand binnen je bedrijf van functie of stopt die persoon met het opvolgen van de jobbonus, meld dit dan via jobbonus.wewis@vlaanderen.be

Wat kan u vandaag al doen?

VLAMEF raadt haar leden aan om zich tijdig en goed voor te bereiden op deze hervormingen. Hieronder enkele directe acties die u als metaal-KMO kan ondernemen:

- Ziekteverzuim analyseren: Kijk of er trends zijn in het absenteïsme en waar preventie mogelijk is.
- Re-integratiebeleid uitwerken: Denk aan deeltijdse werkherhervatting, ergonomische aanpassingen of aangepaste taken.
- Overleg met uw sociaal secretariaat: Informeer tijdig naar tools of ondersteuning die beschikbaar zijn.
- Gebruik maken van sectorale ondersteuning: VLAMEF biedt sjablonen, informatie en begeleiding aan leden die zich willen voorbereiden.
- Informeer werknemers over de jobbonus: Bereid uw communicatie en interne opvolging voor, zeker in de periode november-februari.

VEELGESTELDE VRAAG

HOE BEHAAL IK ALS KMO DE EN 1090-CERTIFICATIE?

Een praktisch overzicht voor metaalbedrijven die aan de slag willen met structurele staalconstructies

Steeds meer leden contacteren ons met vragen over de EN 1090-certificatie. Vaak gaat het om kleinere metaalbedrijven die opdrachten willen aannemen in de bouw- of constructiesector, waar deze norm een verplichte voorwaarde is. Het behalen van de EN 1090-certificatie is niet enkel een verplichting voor bepaalde toepassingen, maar ook een sterk commercieel argument en kwaliteitslabel. We zetten voor jullie de belangrijkste informatie op een rij.

Wat is EN 1090?

De norm **EN 1090** legt de regels vast voor het vervaardigen van **structurele staal- en aluminiumconstructies**. Denk aan trappen, leuningen, staalframes, draagstructuren enz.

Wie zulke producten op de Europese markt brengt, moet kunnen aantonen dat het productieproces conform is. Dit gebeurt via een zogeheten FPC-certificatie (Factory Production Control). Voor veel klanten – vooral in de bouw – is het een absolute vereiste dat de toeleverancier gecertificeerd is volgens deze norm. Zonder certificaat is meedingen naar zulke opdrachten niet mogelijk.

Wie helpt ons als KMO bij het behalen van de norm?

Er bestaat een duidelijk onderscheid tussen **adviseurs en certificatie-instellingen**:

- **Adviseurs of consultants** begeleiden je bij de voorbereiding: ze helpen bij het opstellen van procedures, lasinstructies, verantwoordelijkheden, traceerbaarheid, intern lasbeheer enzovoort.

- **Certificatie-instellingen (notified bodies)** voeren de officiële audit uit en reiken het certificaat uit.

Deze rollen mogen omwille van de onafhankelijkheid **niet door één en dezelfde partij worden uitgevoerd**.

Hoe verloopt het traject?

1. **Lasserkwalificaties in orde brengen**
Gekwalificeerde lassers zijn de basis.
2. **Opstartbegeleiding / interne procedures opstellen**
Met hulp van een adviseur wordt een intern kwaliteitssysteem opgezet, inclusief traceerbaarheid en productcontrole.
3. **Audit aanvragen bij certificatie-instelling**
Na een positieve audit ontvangt het bedrijf een conformiteitscertificaat.
4. **CE-markering toepassen op structurele elementen**
Na certificatie mag het bedrijf producten CE-markeren conform EN 1090.

Conclusie

De EN 1090-certificatie is een traject dat voorbereiding vraagt, maar tegelijk een duidelijke meerwaarde biedt. KMO's die deze norm behalen, verhogen hun marktkansen aanzienlijk in de bouwsector. Onze ervaring leert dat het inschakelen van de juiste partijen – gescheiden tussen begeleiding en certificatie – essentieel is voor een vlot verloop.

Heb je als lid vragen over de EN 1090, over laskwalificaties of over welke partners geschikt zijn voor jouw bedrijf? Wij blijven opvolgen en adviseren met kennis van zaken.

Overzicht van relevante organisaties

Adviseurs (voorbereiding en begeleiding):

- **Belgian Welding Institute (BIL)**
Expertisecentrum op vlak van lassen, lascoördinatie en normering. Biedt trajectbegeleiding aan op maat van KMO's.

Certificatie-instellingen (audit & certificaat):

- **TÜV Rheinland**
Europees erkend keurings- en certificatieorganisme, voert EN 1090-audits uit.
- **Kiwa (Vinçotte)**
Bekend in België als autoriteit in certificatie en veiligheidscontrole.
- **Procertus vzw**
Oorspronkelijk opgericht vanuit de Belgische bouwsector. Focus op haalbaarheid en praktische aanpak voor kleine bedrijven.

Laskwalificaties – essentieel onderdeel van EN 1090:

- **VCL (Vlaams Centrum voor Lasopleiding)**
Kwalificeert lassers en lasmethodes. Zonder erkende lassers kan de EN 1090-certificatie niet worden verkregen.

DE **MACHINER**ICHTLIJNEN

WAT MOET UW METAAL-KMO WETEN OVER CE, CONFORMITEIT EN WETTELIJKE VERPLICHTINGEN?

Machines bouwen, aanpassen of verkopen? Dan krijgt uw onderneming vroeg of laat te maken met de Machinerichtlijn 2006/42/EG – dé Europese wetgeving die veiligheid en conformiteit bij machines regelt. Voor veel Vlaamse metaal-KMO's is dit geen ver-van-mijn-bedshow: of u nu een eigen machine ontwikkelt, onderdelen samenstelt, modules integreert of machines importeert, u moet voldoen aan deze regels. In dit artikel leggen we helder uit wat u precies moet doen – en waarop u moet letten.

Wat is een “machine” volgens de wet?

De Machinerichtlijn beschrijft een machine als: **“een samenstel van onderling verbonden onderdelen, voorzien van of bestemd om te worden voorzien van een aandrijfsysteem (anders dan spierkracht), waarvan er ten minste één kan bewegen, en die samengevoegd zijn voor een specifieke toepassing.”** Concreet betekent dit dat niet alleen volledige machines onder de richtlijn vallen, maar ook:

- Verwisselbare uitrustingsstukken (bv. aanbouwdelen);
- Veiligheidscomponenten (bv. lichtscherms, noodstopknoppen);
- Hijs- en hefgereedschap (kettingen, kabels, hijsbanden);
- Mechanische overbrengingsystemen (riemen, tandwiel);
- Niet-voltooide machines (zie verder).

Wat moet uw bedrijf doen als “fabrikant”?

Als u een machine (of onderdeel) ontwerpt, samenstelt of op de markt brengt binnen de Europese Economische Ruimte, moet u voldoen aan de Machinerichtlijn én aan de Belgische omzetting via het **Koninklijk Besluit van 12 augustus 2008**. U bent dan wettelijk “fabrikant”, ook als u enkel samenbouwt met onderdelen van derden.

Uw verplichtingen zijn:

1. **Voer een risicobeoordeling uit**
Identificeer mogelijke gevaren (mechanisch, elektrisch, thermisch, enz.) en bepaal passende beheersmaatregelen.
2. **Stel een technisch dossier samen**
Bewaar o.a. schema's, gebruikte normen, testresultaten, ontwerp-specificaties. Dit dossier moet 10 jaar beschikbaar blijven.
3. **Stel een duidelijke gebruiksaanwijzing op**
In de juiste taal, afgestemd op de gebruiker. Moet installatie, gebruik, onderhoud én restgevaar vermelden.
4. **Maak een EU-conformiteitsverklaring op**
Hiermee verklaart u formeel dat uw product voldoet aan de Machinerichtlijn. Dit heet ook de "TIA-verklaring".
5. **Breng de CE-markering aan**
Op het product of typeplaatje, samen met:
 - Naam en adres van fabrikant
 - Type/serie/model
 - Bouwjaar
 - Relevante richtlijnen/normen

Opgelet: ook importeurs of verdelers kunnen verantwoordelijk zijn als de fabrikant buiten de EU gevestigd is of niet conform handelt.

Wat bij niet-voltooid machines?

Veel metaal-KMO's bouwen geen eindmachines, maar leveren modules of aandrijvingen die pas in een groter geheel werken. Dit zijn zogeheten **niet-voltooid machines** (*partly completed machinery*). Voorbeelden zijn:

- Een hydraulische eenheid zonder besturing;
- Een CNC-module zonder veiligheidsafscherming;
- Een aandrijfblok dat enkel werkt in combinatie met andere delen.

Belangrijk verschil:

- U mag **geen CE-markering** aanbrengen!
- U moet een **inbouwverklaring opstellen**
- U moet een **montagehandleiding voorzien**
- U moet **relevante technische documentatie** bijhouden

De eindverantwoordelijkheid voor CE-conformiteit ligt bij degene die de complete machine op de markt brengt of in gebruik neemt.

Wat met geharmoniseerde normen?

De Machinerichtlijn is doelgericht: u moet de **essentiële veiligheids- en gezondheidseisen** uit bijlage I naleven. Om dat werkbaar te maken, kunt u gebruikmaken van **geharmoniseerde normen**. Die geven aan hoe u aan de eisen kunt voldoen.

Enkele vaak gebruikte normen in de metaalsector:

- EN ISO 12100 – Risicobeoordeling
- EN 60204-1 – Elektrische uitrusting van machines
- EN ISO 13849-1
– Veiligheidsgerelateerde besturingssystemen
- EN ISO 14120 – Afschermingen

Het gebruik van zulke normen is **niet verplicht**, maar biedt wel een wettelijk vermoeden van conformiteit.

Een gids voor extra uitleg

De bepalingen van de Machinerichtlijn zijn niet altijd even duidelijk. Daarom heeft de **Europese Commissie** een officiële handleiding gepubliceerd: de "**Gids voor de toepassing van de Machinerichtlijn**". Deze gids geeft een praktische uitleg bij de interpretatie van de richtlijn, inclusief definities, uitzonderingen, en toepassing op reële situaties.

U kunt de gids downloaden via:

DocsRoom - European Commission
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/60145>

Verandert er iets in de toekomst?

Ja. De Machinerichtlijn wordt op 20 januari 2027 vervangen door de **Machinery Regulation (EU) 2023/1230**. Dit wordt een **verordening**, dus automatisch bindend in alle EU-lidstaten zonder omzetting. Enkele belangrijke veranderingen:

- Verplichte digitale documentatie
- Meer aandacht voor cyberveiligheid en software
- Striktere eisen voor AI-ondersteunde systemen

Tot dan blijft de huidige richtlijn 2006/42/EG geldig.

Praktische tip voor Vlaamse KMO's

Overweeg de opmaak van een **standaard CE-dossier-template** voor intern gebruik. Werk eventueel met een erkend keurings-organisme of extern adviseur, zeker als u:

- Meerdere machines bouwt of modificeert;
- Machines importeert uit buiten de EU;
- Onderdelen levert aan andere bouwers.

AI IN DE METAALSECTOR

HYPE OF HULPMIDDEL?

Kunstmatige intelligentie of AI is vandaag niet meer weg te denken uit het nieuws. Maar wat betekent deze technologie concreet voor een metaalbedrijf in Vlaanderen? Gaat het om sciencefiction, of kan een KMO er vandaag al écht voordeel uit halen? In dit artikel bekijken we de realistische toepassingen van AI in de metaalsector en geven we tips voor een eerste stap zonder grote investeringen.

Wat is AI in een industriële context?

AI (Artificial Intelligence) verwijst naar software die zelf leert uit data. In een industriële omgeving kan AI ingezet worden om patronen te herkennen, voorspellingen te doen of processen automatisch te optimaliseren. Denk bijvoorbeeld aan kwaliteitscontrole via beeldherkenning, of voorraadbeheer dat automatisch anticipeert op klantenvraag en levertermijnen.

Belangrijk: AI is geen tovermiddel. Het is pas krachtig als er voldoende data beschikbaar zijn én als de processen duidelijk in kaart zijn gebracht.

Concrete toepassingen voor metaal-KMO's

Voor metaalverwerkende bedrijven zijn er al vandaag diverse zinvolle toepassingen van AI:

- **Kwaliteitscontrole via camera's:** AI herkent fouten (scheuren, afwijkingen) op basis van camera-beelden en leert bij elke productie.
- **Predictief onderhoud:** Sensoren monitoren machines en signaleren automatisch wanneer slijtage dreigt – zo vermijdt u stilstand.
- **Slim voorraadbeheer:** AI voorspelt op basis van historische gegevens wanneer grondstoffen besteld moeten worden.
- **Procesoptimalisatie:** Analyse van data uit machines toont waar verliezen zitten in tijd, energie of materiaal.

Veel van deze toepassingen bestaan al als geïntegreerde modules in ERP-systemen of industriële software, en zijn dus bereikbaar zonder maatwerk-ontwikkeling.

Starten met AI: klein beginnen

Veel Vlaamse metaalbedrijven denken dat AI alleen haalbaar is voor grote bedrijven met een IT-afdeling. Dat klopt niet. Ook als KMO kan u starten op kleine schaal:

1. **Begin met een concrete vraag**
Bijvoorbeeld: "Hoe kan ik slijtage sneller detecteren aan mijn lasrobot?"
2. **Inventariseer uw data**
Welke gegevens heeft u al beschikbaar? Machinegegevens, kwaliteitsmetingen, productiestops?
3. **Werk samen met een expert**
Universiteiten, hogescholen of technologiebedrijven bieden begeleiding via testprojecten of gesubsidieerde trajecten (zoals VLAIO-innovatiesteun).

4. Start een pilotproject

Bijvoorbeeld: AI gebruiken op één productielijn om afwijkingen te detecteren.

AI inzetten zonder zelf AI te bouwen

Een interessante ontwikkeling is dat steeds meer AI-functies geïntegreerd zijn in bestaande tools:

- **ERP- en MES-systemen** bevatten modules voor automatisch plannen, afwijkingdetectie of procesanalyse.
- **Digitale assistenten (zoals ChatGPT)** worden gebruikt voor documentatie, technische ondersteuning of zelfs communicatie met klanten.
- **AI-as-a-Service-aanbieders** bieden plug-and-play oplossingen voor industriële toepassingen, zonder dat u zelf AI moet programmeren.

Deze evolutie verlaagt de drempel voor KMO's drastisch. U hoeft geen programmeur te zijn – wel bereid om uw processen te digitaliseren.

Waarom nu starten?

AI is geen toekomstmuziek meer. Belgische bedrijven die vroeg starten, winnen aan efficiëntie, kwaliteit én competitiviteit. Vlaanderen investeert bovendien via VLAIO en EFRO-projecten fors in digitalisering van de maakindustrie. Ook in het programma "Industriepartnerschappen" zijn er trajecten specifiek gericht op AI in productieomgevingen. Wie nu investeert in kennis en toepassing, is klaar voor de volgende golf in slimme productie.

BELGISCHE VAKMENSEN TONEN HUN KUNNEN OP EUROSKILLS 2025

Van 8 tot 12 september 2025 vond in Herning (Denemarken) EuroSkills plaats, het Europees kampioenschap voor jonge vakmensen, zeg maar de Olympische Spelen voor Technieken van Europa. Meer dan 600 talenten uit 33 landen namen het er tegen elkaar op in 38 disciplines. Voor België is de discipline lassen (Welding) al jarenlang een speerpunt, en dat bleek ook dit jaar opnieuw. Yente Beck (20), het Belgische toptalent behaalde een zilveren medaille, een topprestatie die onderstreept hoe sterk België staat in dit vakgebied.

Yente is in 2024 afgestudeerd aan het GTI en is momenteel actief bij Deprest in Temse, een bedrijf gespecialiseerd in ketelbouw, waar hij monteur en fotolasser is. Deprest gaf hem de kans om tussen zijn dagtaken door te trainen voor een wel heel bijzondere uitdaging. Hij trok naar EuroSkills waar hij aldus de tweede plaats behaalde.

Euroskills en WorldSkills

Elk deelnemend land aan EuroSkills vaardigt zijn nationale kampioen af, een jonge vakman of -vrouw van maximaal 24 jaar oud. Tijdens de editie in Denemarken moesten de deelnemers hun technische beheersing bewijzen aan de hand van meerdere complexe werkstukken, die nauwkeurig werden beoordeeld op kwaliteit, precisie en afwerking.

“Ik had wel gehoopt om het podium te halen, maar je moet het natuurlijk ook nog doen,” vertelt Yente, de Belgische deelnemer in lassen. “Deze zilveren medaille geeft heel veel voldoening voor al het harde werk, en is ook een beloning voor alle mensen die me ondersteund hebben en dit avontuur mee mogelijk hebben gemaakt.”

Het verhaal van Yente krijgt bovendien een vervolg. Zijn volgende doel ligt buiten Europa: een selectie afdwingen voor het wereldkampioenschap WorldSkills 2026 in Shanghai,

waar de beste jonge vakmensen ter wereld het tegen elkaar opnemen.

Lassen als Belgisch visitekaartje

De prestaties van Belgische lassers op EuroSkills komen niet uit de lucht vallen. Al meerdere edities behoort ons land tot de Europese top. Lassen is niet enkel een technische vaardigheid, maar een kunst van precisie, concentratie en probleemoplossend vermogen. Belgische deelnemers worden hierin intensief voorbereid door opleidingscentra, scholen en sectorpartners. Hun succes weerspiegelt de hoge kwaliteit van onze technische opleidingen én de nauwe samenwerking met bedrijven die investeren in jong talent.

Belgische prestaties in internationaal perspectief

België speelt niet alleen een rol op Europees, maar ook op wereldniveau. Op WorldSkills 2024 in Lyon behaalde Maarten De Boey een Medallion for Excellence in lassen, met een indrukwekkende score van 713 punten. Ook op de WorldSkills Special Edition 2022 liet België zich zien met sterke prestaties van Charles Liesenborghs. Reeds in EuroSkills 2018 behaalde ons land één zilveren medaille en maar liefst 11 Medals for Excellence, waaronder in lassen.

Hoewel niet altijd medailles worden gehaald op het wereldtoneel, zijn Medallions for Excellence een belangrijke erkenning: ze tonen dat Belgische vakmensen boven de internationale benchmark presteren en zich kunnen meten met de absolute wereldtop.

Breder dan lassen: skills voor de metaalsector

Naast lassen zijn er nog tal van disciplines op EuroSkills en WorldSkills die rechtstreeks aansluiten bij de noden van onze sector:

- CNC Milling: sleutelvaardigheden voor precisiebewerking en industriële productie van hoogwaardige onderdelen.
- Sheet Metal Technology: essentieel voor constructie en innovatieve toepassingen in staal en aluminium.
- Mechanical Engineering CAD: digitale brug tussen ontwerp en productie, met focus op 3D-modellering en Industrie 4.0.
- Industrial Mechanic/Millwright: onderhoud en optimalisatie van machines, cruciaal in een tijdperk van automatisering.

Deze disciplines tonen hoe veelzijdig het vakmanschap in onze industrie is, en hoe sterk de link is met innovatie, digitalisering en duurzaamheid.

“Deze zilveren medaille geeft heel veel voldoening voor al het harde werk, en is ook een beloning voor alle mensen die me ondersteund hebben en dit avontuur mee mogelijk hebben gemaakt.”

Trots en inspiratie

Voor de Belgische metaalsector zijn deze prestaties meer dan sportieve successen. Ze zijn een visitekaartje van onze knowhow, een bewijs van de kracht van ons opleidingssysteem en een bron van inspiratie voor jongeren. EuroSkills en WorldSkills maken duidelijk dat een loopbaan in techniek en metaal niet enkel uitdagend is, maar ook een toekomst vol kansen biedt.

Als federatie willen we deze prestaties extra in de kijker zetten. Ze onderstrepen dat investeren in jongeren, in opleidingen en in samenwerking met bedrijven, letterlijk rendeert op het hoogste niveau.

METAALSCHROOT

ALS STRATEGISCHE GRONDSTOF

Schroot is niet langer enkel een restproduct. In de context van de circulaire economie en de Europese klimaatdoelstellingen wordt gerecycleerd metaal een steeds strategischer onderdeel van de toeleveringsketen. Voor Vlaamse metaalbedrijven – klein én groot – betekent dit zowel risico's (prijs, beschikbaarheid) als kansen (nieuwe markten, kostenbesparing, milieuwinst).

Europees beleid duwt richting schroot

In juni 2024 publiceerde het Europese Joint Research Centre een rapport waarin metaalschroot expliciet wordt erkend als strategische grondstof voor de EU. Vooral de herwonnen metalen uit staal, koper, aluminium en nikkel krijgen hierin een prominente rol.

"Scrap metals are central to the EU's industrial decarbonisation strategy"
- JRC Policy Brief, 2024

Ook België schaaft zich achter deze visie: in het federale actieplan circulaire economie worden secundaire metalen (zoals schroot) aangeduid als sleutelgrondstoffen. In Vlaanderen werken OVAM en VLAIO aan initiatieven om recyclage in de maakindustrie te stimuleren.

De cijfers: schroot wordt schaarser en duurder

De Europese vraag naar gerecycleerd staal zal tegen 2030 naar verwachting met 25% stijgen ten opzichte van 2020, volgens het European Steel Association Report (2025). Tegelijk daalt het aanbod van kwalitatief schroot omdat veel afgedankte infrastructuur en auto's al eerder gerecycleerd zijn.

Prijzevolutie voor staalschroot in België (2023–2025):

Jaar	Gemiddelde prijs (€/ton)	Stijging tov vorig jaar
2023	€175/ton	—
2024	€210/ton	+20%
2025 (sept.)	€225/ton	+7%

Wat betekent dit voor uw KMO?

KMO's in de metaalverwerking of -bewerking kunnen op verschillende manieren inspelen op deze trend:

- **Interne schrootstromen valoriseren:**
In plaats van reststukken af te voeren via een klassieke ophaler, kunnen bedrijven zelf sorteren, opzuiveren en verkopen tegen marktwaarde.

Voor een doorsnee metaalatelier met 150 ton schroot/jaar kan dit een meeropbrengst van €5.000 tot €12.000 betekenen, afhankelijk van metaalsoort en contracten.

- **Overschakelen naar secundair materiaal:**
Sommige bedrijven gebruiken schroot in plaats van primair metaal, bv. bij producten waar esthetiek of toleranties minder kritisch zijn.
- **Samenwerken met schroothandelaars:**
Lange termijncontracten met schrootleveranciers of recyclage-bedrijven kunnen stabiliteit bieden in prijs en levering.
- **Recyclageproof ontwerpen:**
Ontwerpen met het oog op demonterbaarheid en materiaalhergebruik verhoogt de recyclagegraad van het eindproduct en wordt aantrekkelijk in aanbestedingen of circulaire ketens.

Iron and Steel Scrap Price Updates for Belgium

Voor andere metalen (zoals koper of aluminium) zijn de schrootprijzen zelfs meer dan verdubbeld sinds 2020. Bedrijven die afhankelijk zijn van aanvoer van extern schroot worden dus geconfronteerd met volatiele prijzen en langere levertijden.

Case: een West-Vlaamse KMO schakelt over op schroot-aluminium

Metaalconstructiebedrijf Mecanor uit Roeselare besloot in 2024 om secundair aluminium te gebruiken voor bepaalde laskaders. Door samen te werken met een regionale smelter die gerecycleerd materiaal aanbiedt, bespaarde het bedrijf

niet alleen ruim 12 % op de grondstofkosten, maar kon het ook gebruik maken van een premie via de ecologie-investeringssteun (Ecologiepremie+).

“De technische eigenschappen voldeden perfect aan onze normen, en het circulaire verhaal spreekt ook onze klanten aan.”

Steven Devos, technisch directeur bij Mecanor

Voorbereid zijn is winst boeken

De metaalmarkt verandert. Grondstoffen worden duurder, milieuregels strenger en klanten veeleisender. In die context biedt metaalschroot een realistische, economische én ecologische opportuniteit. KMO's die vandaag werk maken van intern recyclagebeheer, alternatieve grondstoffen of partnerships met recyclagebedrijven bouwen aan hun veerkracht van morgen.

VS-IMPORTTARIEVEN FORS VERHOOGD

WAT MOETEN VLAAMSE METAAL-KMO'S WETEN?

Sinds 4 juni 2025 gelden in de Verenigde Staten verhoogde invoertarieven van 50% op staal, aluminium en een brede waaier aan afgeleide producten ("derivatives"). Deze wijziging, ingevoerd onder de Amerikaanse Section 232-regelgeving, heeft rechtstreekse gevolgen voor Belgische en Vlaamse metaal- en aluminiumbedrijven die exporteren naar of leveren binnen waardeketens die op de VS gericht zijn.

Voor KMO's in de metaalverwerking, machinebouw en toelevering is het belangrijk om nu al inzicht te krijgen in de impact op prijszetting, douane-documentatie en contractafspraken.

Wat ligt vandaag vast?

De nieuwe tarieven komen voort uit besluiten van het Witte Huis en het Amerikaanse ministerie van Handel (BIS), en gelden bovenop bestaande heffingen zoals:

- MFN-douanerechten (meest begunstigde natie),

- Section 301-maatregelen tegen China,
- Antidumping (AD) en antisubsidie (CVD)-maatregelen.

Kernpunten op een rij:

- 50% Section 232-heffing op staal, aluminium en hun derivaten, in plaats van de eerdere 25%.
- De lijst van producten is op 19 augustus 2025 uitgebreid met 407 extra HS-codes, waaronder onderdelen, assemblages en machines met een significant staal- of alu-aandeel.

- Enkel het Verenigd Koninkrijk kreeg een tijdelijke overgangsregeling (25%).
- Deze heffingen staan los van, maar kunnen bovenop andere tarieven gestapeld worden.

Wat betekent dit voor exportproducten?

Voor Vlaamse KMO's die direct of indirect leveren aan de VS-markt, zijn er vier belangrijke risicogroepen:

1. **Grondstoffen en halffabricaten**
(plaat, coil, buis, profielen)
+50% Section 232-tarief, naast basis-MFN.
2. **Machines en onderdelen**
Sinds augustus 2025 vallen veel onderdelen en samenstellingen onder de uitgebreide derivative-lijst. Controleer of je HS-code voorkomt in de 407 nieuwe codes.
3. **Combinatieproducten** (metaal + kunststof/elektronica)
CBP (Amerikaanse douane) bepaalt 232 op het metaaldeel. Andere delen kunnen onder aparte tarieven vallen.
4. **Aluminiumproducten** (specifiek)
Oorsprongsvermelding van smelt- en gietlocatie verplicht. Onbekende oorsprong leidt tot 200% heffing via speciale codes.

Juridische onzekerheid rond 10%-basistarief (IEEPA)

Op 2 april 2025 kondigde de VS een 10%-reciprocal basistarief aan via de IEEPA-wet. Maar in september verklaarde een Amerikaans hof deze grondslag onwettig. De regeling is voorlopig opgeschort tot 14 oktober 2025, in afwachting van een uitspraak door het Hooggerechtshof.

Voor Belgische bedrijven betekent dit: neem geen beslissingen op basis van het 10%-IEEPA-tarief, maar hou je aan de vaste 232/301/AD/CVD-structuren.

MANUEEL LASSEN BLIJFT EVOLUEREN

'MULTI-PROCESS-LASSYSTEMEN ZIJN DÉ TREND'

Hoewel de industrie sterk inzet op automatisering en robotica, blijft manueel lassen een essentieel onderdeel van de productie in de metaalsector. Tijdens de internationale vakbeurs Schweißen und Schneiden in Essen (Duitsland) werd duidelijk dat multi-process-lassystemen momenteel de belangrijkste innovatie zijn binnen het handmatig lassen.

Wat zijn multiprocess-lassystemen?

Multiprocess-lassystemen zijn lasapparaten die meerdere lasprocessen combineren in één systeem - zoals MIG/MAG, TIG (WIG) en elektrodehandlassen (E-hand). Hierdoor kan een lasser flexibel inspelen op uiteenlopende opdrachten en materialen zonder telkens van toestel te moeten wisselen.

Tijdens de beurs stelde het Oostenrijkse bedrijf Fronius zijn nieuwe Fortis-lijn voor, waaronder de Fortis XT (voor netspanningen tot

600V) en de Fortis Duo. Deze laatste laat toe om twee lastoortsen en twee draadspoelen tegelijk aan te sluiten. Wisselen tussen draadmateriaal of draaddiameter gebeurt hierdoor zonder omsteltijd — wat niet alleen tijdswinst oplevert, maar ook efficiëntie verhoogt op de werkvloer.

Waarom is dit relevant voor de sector?

De vraag naar dit type systemen komt voort uit een groeiende behoefte aan flexibiliteit, efficiëntie en investeringszekerheid. Voor werkvloeren waar variatie in opdrachten groot is, betekent

dit dat men met één toestel meerdere soorten laswerk kan uitvoeren, zonder telkens te moeten investeren in nieuwe apparatuur.

Bovendien biedt de Fortis-serie ondersteuning voor minder ervaren lassers. Dankzij een intuïtieve interface met 7-inch display en een ingebouwde "laswizard" worden gebruikers stap voor stap begeleid bij het instellen van de juiste lasparameters. Dit helpt om kwaliteitsvol werk te leveren, zelfs wanneer ervaring beperkt is - een belangrijk voordeel in een krappe arbeidsmarkt.

DE SUSTATOOL

ZO MAAK JE DUURZAAMHEID CONCREET IN JE KMO

Voor veel KMO's in de metaalsector is duurzaamheid geen onbekend thema meer. Toch blijft het moeilijk om er gestructureerd mee aan de slag te gaan, zeker zonder gespecialiseerde kennis of extra personeel. Net daarom ontwikkelde MVO Vlaanderen, in samenwerking met de Universiteit Antwerpen, de Sustatool: een gratis, gebruiksvriendelijk dashboard dat bedrijven helpt om hun duurzaamheidsbeleid concreet, meetbaar én werkbaar te maken.

Waarom is dit relevant voor KMO's?

Hoewel de CSRD-duurzaamheidsrapportering op vandaag vooral geldt voor grote bedrijven, stijgt de druk op kleinere ondernemingen om data aan te leveren aan klanten, investeerders of verzekeraars. De Sustatool helpt KMO's om:

- Inzicht te krijgen in hun duurzaamheidssituatie,
- Een actieplan op te stellen,
- En rapportering voor te bereiden, bijvoorbeeld richting klanten of voor een VSME-rapport (vrijwillige standaard voor kleine ondernemingen).

Met de stemming over de CSRD-drempels op 13 november 2025 in aantocht, luidt het advies vanuit verschillende hoeken om nu al te starten met een compacte, datage-dreven aanpak. Zo kun je die later opschalen of beperken, afhankelijk van hoe de wetgeving evolueert — terwijl je intussen wél voldoet aan verwachtingen vanuit de markt.

Wat is de Sustatool?

De Sustatool is een digitale tool die gebaseerd is op de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act). Ze begeleidt bedrijven stap voor stap:

1. Organisatiescan op basis van 14 duurzaamheidsthema's (energie, water, mobiliteit, personeel, bestuur, enz.),
2. Acties en indicatoren bepalen,
3. Verantwoordelijkheden toewijzen binnen het team,

4. Resultaten opvolgen en bijsturen,
5. En tot slot: een rapport genereren op maat van je onderneming.

De tool sluit inhoudelijk aan op de ESRS-standaarden (voor CSRD) en de VSME-standaard, zodat je rapportage-inspanningen future-proof zijn.

Ook voor wie al duurzaam werkt

Zelfs bedrijven die al lang met duurzaamheid bezig zijn, vinden via de Sustatool nieuwe inzichten. Dat blijkt uit het voorbeeld van AKSI vzw, een sociaal economie-project in Limburg, dat de tool gebruikt voor hun werking rond poetsdiensten, horeca en cultuur.

"Je hoeft niet alles ineens te doen," zegt Cora Meier van AKSI.

"Je kiest zelf waar je begint, maar als je het volledige traject doorloopt, ontdek je ook thema's die eerder onderbelicht bleven."

De kracht van de tool zit in de combinatie van gebruiksvriendelijkheid en diepgang. Het is geen snelle checklist, maar een proces dat je bedrijf helpt groeien richting duurzame bedrijfsvoering.

Ondersteuning inbegrepen

Wie start met de Sustatool staat er niet alleen voor:

- Webinars voor KMO's (zowel inleiding als thematisch),
- Q&A-sessies voor gebruikers met bijkomende vragen,
- Gratis ondersteuning via 1700 (Vlaamse overheid),
- KMO-portefeuille mogelijk voor aanvullende begeleiding door adviseurs.

De tool is gratis en bedoeld om ook KMO's zonder voorkennis aan boord te krijgen - zonder in te boeten op kwaliteit of relevantie.

Of je nu zelf wil rapporteren, voorbereid wil zijn op vragen van klanten, of een strategische stap wil zetten in duurzaam ondernemen: de Sustatool is vandaag al beschikbaar via www.mvovlaanderen.be/sustatool

UITSTEL BEVESTIGD, MAAR
VERPLICHTINGEN BLIJVEN GELDEN

DUURZAAMHEIDS- RAPPORTERING

De verplichtingen rond duurzaamheidsrapportering worden voor veel Belgische ondernemingen met twee jaar uitgesteld. Op 16 september 2025 werd hiervoor een wetsontwerp ingediend bij de Kamer van volksvertegenwoordigers, dat binnenkort wordt goedgekeurd. De verwachting is dat het eind 2025 in werking treedt.

Tegelijk is er géén versoepeling van de onderliggende Europese regels: het CSRD Omnibus-voorstel, dat de rapporteringsdrempel wou optrekken naar 1.000 werknemers en 450 miljoen euro omzet, werd niet aanvaard door het Europees Parlement. De huidige criteria blijven voorlopig gewoon gelden.

Wat is de CSRD?

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) verplicht bepaalde ondernemingen om duurzaamheidsinformatie te rapporteren in hun jaarverslag. Dat gaat onder meer over milieueffecten, sociale thema's, mensenrechten en goed bestuur (ESG).

België heeft deze richtlijn in 2024 omgezet in nationale wetgeving. De rapporteringsverplichtingen worden gefaseerd ingevoerd in drie golven, afhankelijk van de grootte en aard van de onderneming.

Wat verandert er nu met het Belgische wetsontwerp?

Het Belgische wetsontwerp zet de Europese "stop-the-clock"-richtlijn om in nationale wetgeving. Hierdoor wordt de rapporteringsplicht voor ondernemingen in de tweede en derde golf met twee jaar uitgesteld.

Concreet:

- Tweede golf – grote ondernemingen (vanaf 250 werknemers): Rapportering vanaf 2028, over boekjaar 2027.

- Derde golf – beursgenoteerde KMO's en sommige financiële instellingen: Rapportering vanaf 2029, over boekjaar 2028.

De eerste golf – zeer grote ondernemingen – is reeds gestart vanaf het boekjaar 2024.

Nieuwe stemming op 13 november 2025

Hoewel het CSRD Omnibus-voorstel werd verworpen, is er op 13 november 2025 een nieuwe stemming voorzien in het Europees Parlement. Het blijft dus afwachten of sommige elementen van de CSRD nog herzien of bijgestuurd worden.

Toch is er breed advies aan ondernemingen om nu al te starten met een compacte, datagedreven aanpak. Zo'n aanpak is:

- opschaalbaar als de verplichtingen blijven gelden of verzwaard worden,
- en inperkbaar als er later toch versoepelingen komen.

Op die manier blijf je als bedrijf goed gepositioneerd tegenover investeerders, banken en verzekeraars, die steeds vaker vragen naar betrouwbare duurzaamheidsdata — ongeacht wat de wetgever beslist.

Wat betekent dit voor Vlaamse KMO's?

De meeste KMO's in de metaalsector vallen voorlopig buiten de directe CSRD-verplichting, tenzij:

- Ze meer dan 250 werknemers tellen,
- Of beursgenoteerd zijn.

Voor die bedrijven biedt het uitstel extra voorbereidingstijd. Maar gezien de blijvende interesse van financiële instellingen in ESG-data, loont het voor alle groeiende KMO's om nu al na te denken over rapportering.

Denk aan:

- Data bijhouden over energieverbruik, materiaalgebruik en CO₂-uitstoot;
- Risico's en kansen op vlak van klimaat en mensenrechten in kaart brengen;
- Standaarden zoals ESRS (de Europese rapporteringsnormen) leren kennen.

Conclusie

Het wettelijk uitstel verandert niets aan de onderliggende realiteit: duurzaamheidsinformatie wordt steeds crucialer in de bedrijfsvoering en financiering. Zelfs als drempels worden aangepast in de toekomst, blijft transparantie belangrijk voor de toegang tot kapitaal en verzekeringen. Een compacte, flexibele rapporteringsaanpak voorbereiden is vandaag een strategische zet voor elke onderneming die professioneel wil blijven opereren in een snel evoluerende marktcontext.

We volgen de stemming van 13 november 2025 op de voet en houden onze leden op de hoogte van elke ontwikkeling.

ARCHITECT: SILEGHEM & PARTNERS – STAALBOUWER: SNOECK – FOTO'S: INFOSTEEL

VANDEWIELE EXPERIENCE CENTRE (MARKE)

Een toonbeeld van technische innovatie en architecturale verfijning

Vandewiele NV uit Marke is wereldwijd een toonaangevende producent van textielmachines. Om hun internationale positie te bestendigen, investeert Vandewiele voortdurend in innovatie. De eigen R&D-afdeling ontwikkelt continu nieuwe toepassingen binnen hun machinegamma, waaronder weefgetouwen en tuftmachines. Vanuit deze drang naar vooruitgang ontstond het idee om een modern bezoekerscentrum op te richten: een plek waar klanten de technologie én de eindproducten – van vloerbekleding tot technische textielen – in levende lijve kunnen beleven.

De 85 m lange showroom vormt het kloppend hart van het gebouw, met een terugkerende spantafstand van 6 m. In dwarse doorsnede overspannen twee imposante vakwerken elk 40 m en rusten ze op een centrale draagstructuur. Het resultaat is een indrukwekkende open ruimte die meteen zichtbaar is vanuit de inkomhal. De combinatie van repetitieve stalen vakwerken met geïntegreerde LED-verlichting creëert een licht ogende structuur die tegelijk subtiel én monumentaal aanvoelt, maar toch de aandacht naar de machines laat gaan.

